

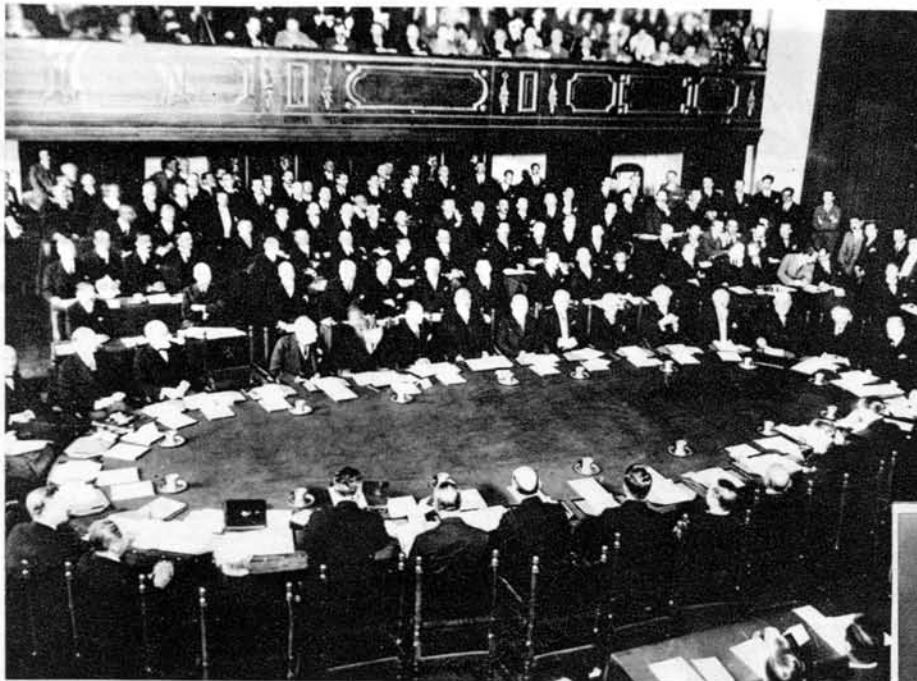
Ilustrirani Slovenec

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (šl. 192) z dne 25. VIII. 1929 Štev. 34

Motiv z grajskega dvorišča v Polhovem gradu

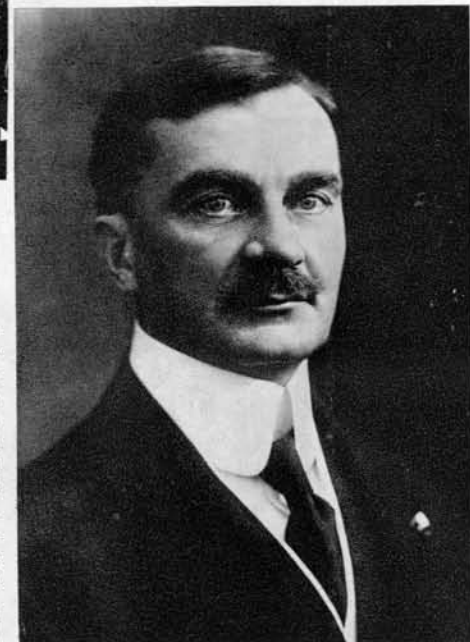
(Foto Herfort.)

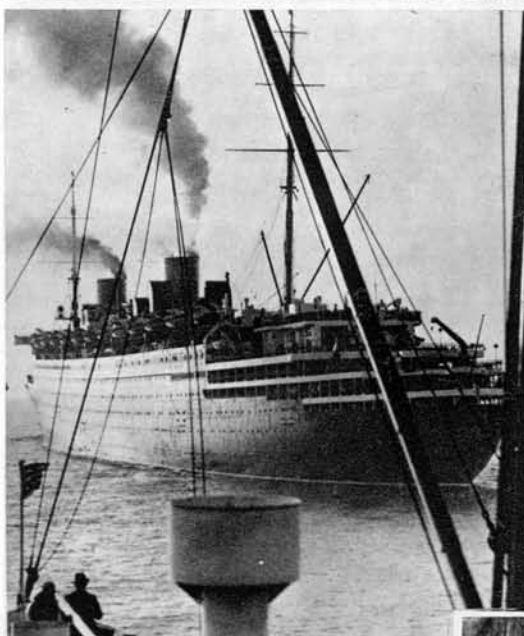
Spodaj:

Maniu

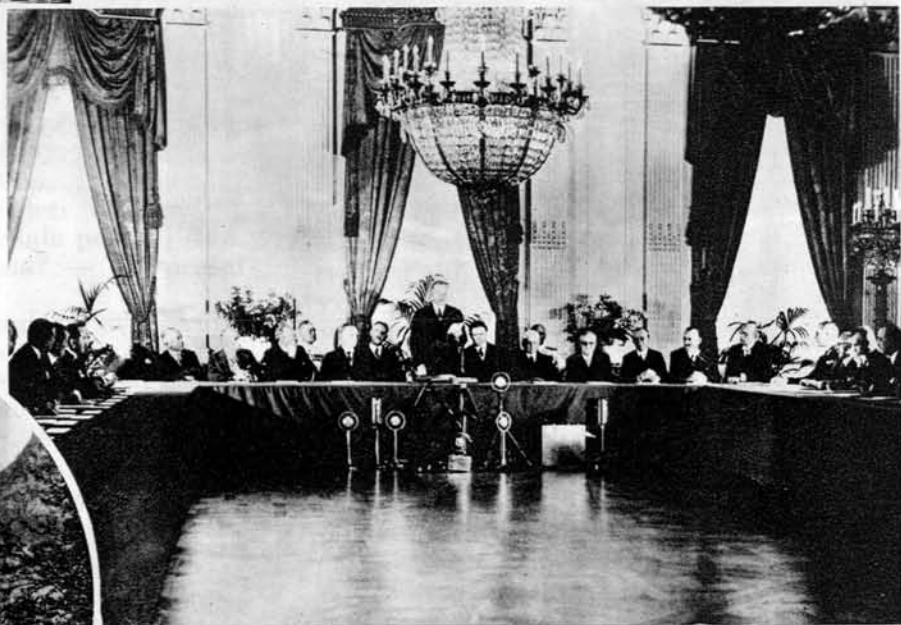
romunski ministrski predsednik in voditelj romunske kmetijske stranke, ki je v zadnjih mesecih popolnoma reorganizirala Romunijo. Dosedanji režimi so spravili državo že na rob propada, zlasti v novih pokrajinah je vladalo vedno večje razočaranje in nezadovoljnost, Maniu je pa imel sposobnost in pogum ter šel zlu do dna. Dal je pokrajinam široko avtonomijo in vse kaže, da bo tvorila ta temeljna reforma podlago za lepšo bodočnost in razvoj prijateljske nam države.

Z otvoritvene seje haške konference

V torek, dne 6. t. m., je bila na pobudo angleške vlade otvorjena v Haagu (Nizozemska) velika konferenca skoro vseh evropskih in mnogih izvenevropskih držav. Njen namen je sporazumno urediti še razna viseča vprašanja, ki so ostala izza vojne še neresena, zlasti pa sprejeti definitivni načrt glede razdelitve nemške vojne odškodnine. Ze takoj na prvih sejah je prišlo do ostrih nasprotij med Angleži na eni ter Francozi na drugi strani in bati se je bilo, da se konferenca sploh razbije, zato glede njenega uspeha v tem trenutku seveda še ni mogoče ničesar prorokovati. Naša slika nam kaže udeležence konference (ob okrogli mizi) in številne časnika (v ozadju) v veliki sejni dvorani nizozemske zgornje zbornice v Haagu.

Največji in najhitrejši parnik sveta

V drugi polovici p. m. je nastopil svojo prvo pot v Ameriko ogromni nemški parnik »Bremen«, ki je na povratku prebrodil ocean v 4 dneh in 17 urah.

Ameriški predsednik Hoover

proglša v navzočnosti ameriških dostojanstvenikov in zastopnikov 45 držav, da stopa Kelloggov protivojni pakt v veljavo.

Na levi:

Oberamergau na Bavarskem

ki se po 8 letih zopet pripravlja na obnovev tamošnjih slovečih pasijonskih iger na prostem. Igrati jih nameravajo že prihodnje leto.

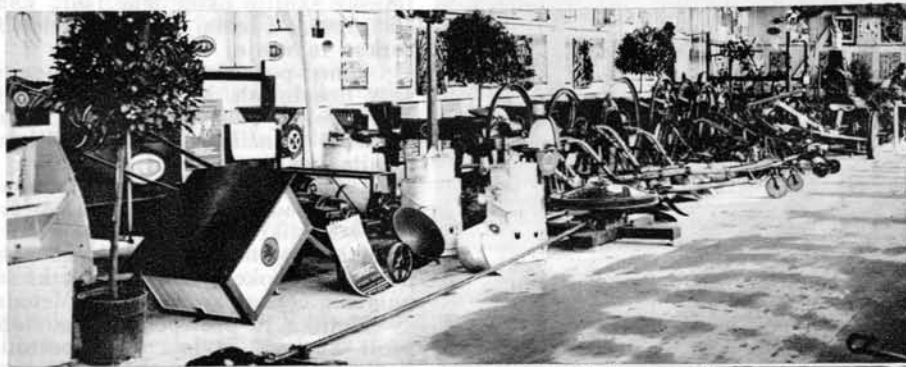
Mirko Milosavljević

armadni general in poveljnik Beograda, ki je umrl dne 30. p. m. Pokojnik je bil eden najodličnejših častnikov naše armade in se je jako odlikoval tudi v vojnah.

Kako izgleda sedaj pred nekdanjo nar. skupščino?

Z razveljavljenjem ustave, postavitvijo sedanje vlade itd. dne 6. januarja t. l. je bila razpuščena in likvidirana tudi narodna skupščina, v njene prostore pa so se vselili razni drugi uradi, med drugimi tudi belgrajsko mestno poveljstvo, kakor nam kaže slika.

Kulturna in gospodarska razstava

Ljubljana v jeseni

od 31. VIII. do 9. IX. t. l. na ljubljanskem velesojmu.

Kakor že par let, priredi tudi letos naš velesojem bogato in zanimivo razstavo, ki bo to pot obsegala:

1. razstavo mlekarstva, vinarstva, medu in kmetijskega orodja;
2. vrtnarsko razstavo,
3. razstavo Zoo (živalstvo),
4. zadržno razstavo,
5. razstavo pohištva in stanovanjske opreme,
6. higijensko razstavo,
7. razstavo domače obrti,
8. razstavo industrijskih in obrtnih izdelkov,
9. veliko zabavišče;

8. IX. pa se bo vršilo zopet nagradno tekmovanje harmonikarjev. Slike na levi nam kažejo nekaj pogledov na tozadevno lansko razstavo.

Slike k Slovenskemu biografskemu leksikonu

Na levi:

Kelc Ivan

šolnik, roj. l. 1855. pri Sv. Barbari v Halozah, je služboval kot učitelj v raznih štajerskih krajih, najdlje v Novi Štifti pri Gornjem gradu (1886—1920). Umril je l. 1927. v Beogradu. Napisal je mnogo pedagoških in drugih člankov ter razprav v razne učiteljske liste.

Na desni:

Kliferle Ivan

citraš in izdajatelj »Slov. narodnih pesmi za citre in petje«, je bil rojen l. 1856. v Borovnici. Služboval je kot učitelj po raznih krajih, sedaj pa živi kot upokojenec v Ljubljani. V mladih letih je zlagal pesmice, pozneje se je pa posvetil citraštvu in izdal več zbirk narodnih in drugih pesmi za citre.

Belokranjska metropola Metlika

(Po kronoloških zapiskih sestavil F. Š.)

Tam, kjer se nahaja danes mesto Metlika, je stal nekoč samo močno utrjen grad. Ime Metlika najbrž izhaja iz staroslovenskega »metel« = mesti, ker je stal grad na griču, ki je bil posejan z belim ostrim skalovjem, kot bi bil zelo očiščen in pometen. Metlika pa je stala v bližini sedanjih Rosalnic na ravnini ob potoku Metličica. Radi vednih turških napadov pa so se ljudje preselili k utrjenemu gradu in napravili tudi obzidje. Prvotno naj bi bila to rimska naselbina. Vendar ni mogoče najti imena, kako naj bi se bila ta naselbina imenovala. Kot gospodarji Metlike in okolice se v zgodovini imenujejo grofje Andechs-Meranci, Sponheimovci in goriški škofje. V letu 1374. pa postane Metlika last avstrijskih vojvod. Poslednji so tu nastavili svoje glavarje, ki so bili popolnoma neodvisni od ljubljanskih deželnih glavarjev. Šele v letu 1578. pa pripade Metlika pod oblast ljubljanskega deželnega glavarja.

Metliški grad je imel tudi različne lastnike. To so bili: grofje Alapi, Frankopani, Katzenbergi. Zadnji lastnik je bil Zavinšek, čigar rodovina pa je izumrla. Sedaj je ta grad last Prve dolenske posejilnice.

O šolstvu bi bilo v prejšnji dobi le malo povedati. Pred letom 1500 je bila samo luteranska šola, katero so vodili predikantje. A uspevala ni ta šola. Prva katoliška šola je bila ustanovljena l. 1797. Poseben uspeh v šoli se je pa pokazal za časa kaplanovanja gorečega duhovnika Frid. Barage, ki je postal pozneje, ko je odšel iz Metlike v ameriške misijone, misijonski škof. L. 1888. je pa že štirirazrednica, ki se je polagoma širila in razširila v sedanjo osemrazrednico s paralelkami.

Kdaj je postala Metlika samostojna župnija, ni točno znano. Nekateri zgodovinarji so mnenja, da spada ustanovitev v dobo pokristjanjenja Slovencev potom Frankov, drugi pa trdijo, da je bila že v IX. stoletju. Prva župna cerkev pa ni današnja cerkev sv. Nikolaja, ampak ena izmed treh »Trifarških« cerkva, ki je bila znana pod imenom »Beatae Mariae Virginis in Awa«. Prenesli so župnijo od Treh far za časa ustanovitve ljubljanske škofije okoli leta 1461., kamor je tedaj tudi pripadla. Prej pa je bila pod zagrebško škofijo (menda od l. 1093.). Z letom 1268. pa preide župnija v last nem. vit. reda, kar je še danes. Leta 1578. so Turki požgali cerkev in v njej 600 ljudi.

Izmed podružnic so najznamenitejše »Tri fare«, kjer so tri cerkve skupaj in je bil sedež župnije. Nahajajo se v Rosalnicah. Kdo je zidal te tri cerkve, je težko reči. Ljudstvo pripoveduje, da so jih zidali ljudje treh ver. Okoli l. 1150. je izvrševal dušno pastirstvo red Templarjev, o katerih pa že l. 1200. ni več govora. Za njimi so prišli frančiškani, ki so prišli iz Bosne, pa so pred vednimi vpadi Turkov odšli. Tri fare so še sedaj znamenita božja pot, kamor prihajajo domačini Hrvati in žumberčani (uniati).

Izmed drugih podružnic moramo omeniti vas Vidošiči, ki je bila l. 1145. last samostana Krke, dalje Drašiči, ki so pripadale zatiškemu samostanu.

V Metliki je bilo za časa reformacije tudi mnogo predikantov. Med njimi je posebno znan Vlahović. O kakem protestantizmu ni danes nobenega sledu več. Nahajajo pa se še v okolici in tudi že v mestu samem potomci Uskokov, žumberčani, ki imajo v Metliki poleg mestnega pokopališča in podružnice sv. Roka svojo uniatsko cerkev sv. Cirila in Metoda.

Metlika je pretrpela mnogo težkih dni. Izpostavljena turškim napadom je bila večkrat požgana. V obrambo proti Turkom je leta 1407. potrdil nadvojvoda Albert mestne pravice in oprostil viteze in vojake davka. V mestnem grbu na mestni hiši je stolp, ki ga čuvata dva krokarja (znamenje čuječnosti proti Turkom).

Poleg turške nadloge, je razsajala večkrat tudi kuga po mestu, osebno v XVII. stoletju. Metlika je bila radi svoje lege zvezana že leta 1540. z redno pošto med Karlovcem in Novim mestom.

V mestu je sodišče, davkarija, pošta i. dr. Tudi glavarstvo bi si radi priborili nazaj. Prebivalci, ki jih je 1300 duš, se bavijo s kmetijstvom, vinogradništvom, trgovino in obrtjo.

Belokranjske vinske gorice; Drašiče Vivodina in Krmačina pri Metliki.

Belokranjska cigančka.

Belokranjice pri trenju lanu.

Suhor pri Metliki.

Na levi:
»Komenda«, nekoč grad nemških viteзов v Metliki, ki služi sedaj za hiralnico.

Pogled na belokranjsko metropolo Metliko

Pogled na glavni trg v Metliki z župno cerkvijo.

Božjepotna cerkev Tri fare pri Metliki.

Metliška narodna noša.

Belokranjska hiša.

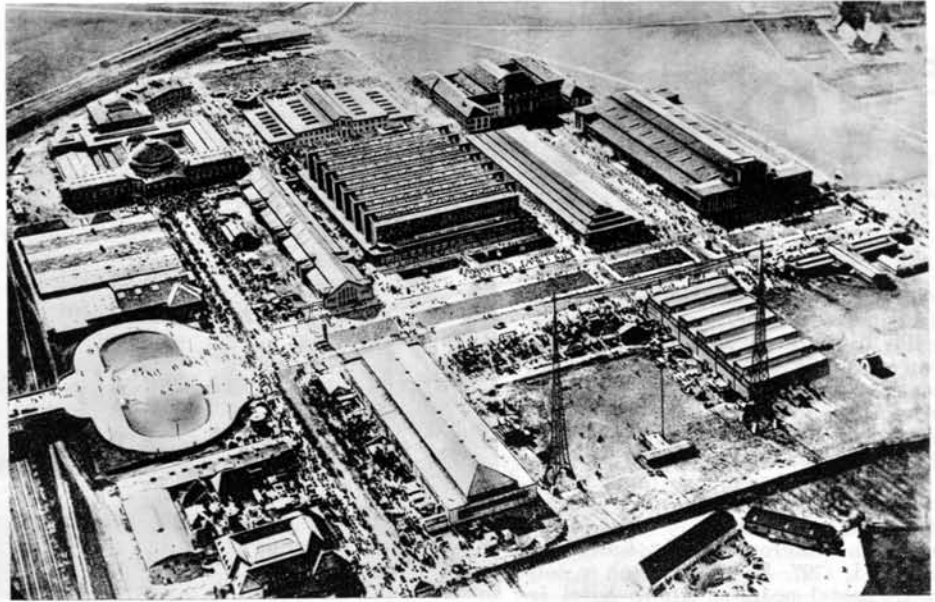

Izvir Obrhka pod Metliko, kjer izveš vse belokranjske novice.

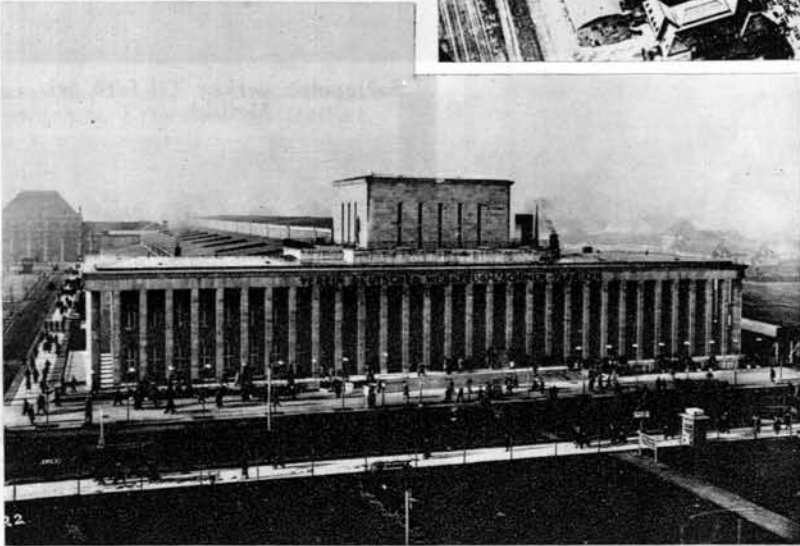

Največji velesejem sveta

V času od 25. do 31. avgusta se vrši lipski jesenski velesejem. Prastaro velesejmsko mesto Lipsko poseti v tem času na stotisoče kupcev iz vseh delov sveta, da proizvedejo in si nabavijo raznovrstne izdelke nemške industrije, poleg tega pa tudi mnogotere produkte, ki so jih razstavile druge, po večini zelo oddaljene države. Nad 9000 tvrdk razstavi na letošnjem lipskem jesenskem velesejmu. Z ozi-

Pogled na tehnični in stavbni del lipskega velesejma.

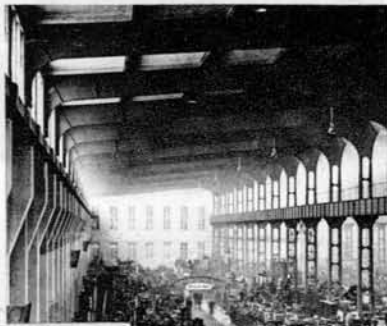
rom na število razstavljalcev in obiskovalcev in z ozirom na blagovni promet je lipski velesejem največja svetovna velesejmska prireditev in najzanimivejša naprava mednarodnega trgovskega prometa. Radi tega je ne samo v Nemčiji, temveč tudi v inozemstvu veliko zanimanje za prihodnji lipski jesenski velesejem.

Lipski velesejem je še-le letošnjo pomlad otvoril še dve veliki velesejmski palači, Petershof in velesejmsko hišo za sladčice, na tehničnem velesejmu pa ogromno lopo za stavbarstvo. S tem ima lipski velesejem v sredini mesta 39 velikih palač in poslopij, na tehničnem in stavbnem velesejmu pa 16 stavb. Ves razstavljalni prostor obsega 340.000 m².

Ogromni paviljon devetih združenih nemških orodno-strojnih tovarn.

Na desni:

Vrvenje na lipskih ulicah v dnevih velesejma.

Pogled v notranjščino paviljona devetih združenih orodno-strojnih tovarn na lipskem velesejmu.

Na levi:

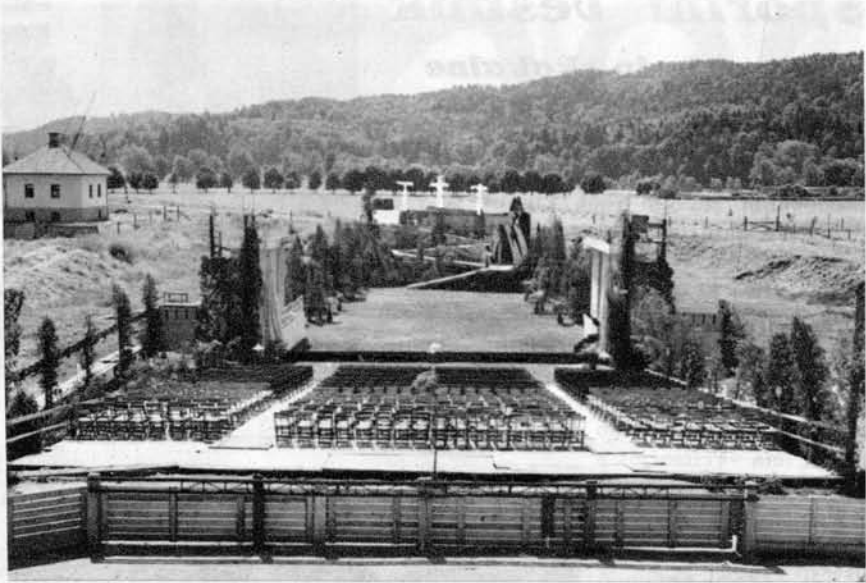
Lipski »Marktplatz« ob priliki velesejma; spredaj na desni vhod v podzemne razstavne prostore.

Iv. Corber

predsednik »Društva katol. mojstrov« in njegove hranilnice ter eden najzaslužnejših obrtniških organizatorjev v Mariboru, ki je obhajal pred kratkim 10 letnico svojega predsednikovanja.

Pasijon na prostem

so z velikim uspehom ponovno igrali na stadionu mladinskega doma na Kodeljevem pri Ljubljani. Naša slika nam kaže pogled na zanimivo scenerijo in prostor za gledalce.

Na levi:

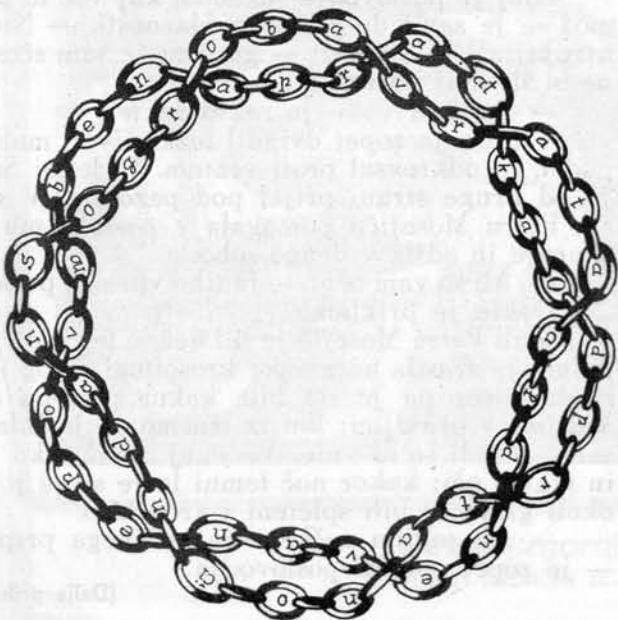
Janko Pavlin

iz Podbrezj, znani lovec gadov in modrasov, je ujel 25. p. m. v Tržiču mogočnega, 72 cm dolgega in 3 do 4 cm debelega modrasa v svoj precep.

Na desni:

Pogled na Matterhorn

na švicarsko-italijanski meji (4505 m visok) izpred hotela Schwarzsee. Dolej je dosegel njegov vrh izmed Slovencev le prof. J. Mlakar, letos ga je pa sklenilo naskočiti 7 Ljubljancev in Celjanov, vendar so prispeli prav na vrh dne 23. p. m. po trudapolnem plezanju le trije.

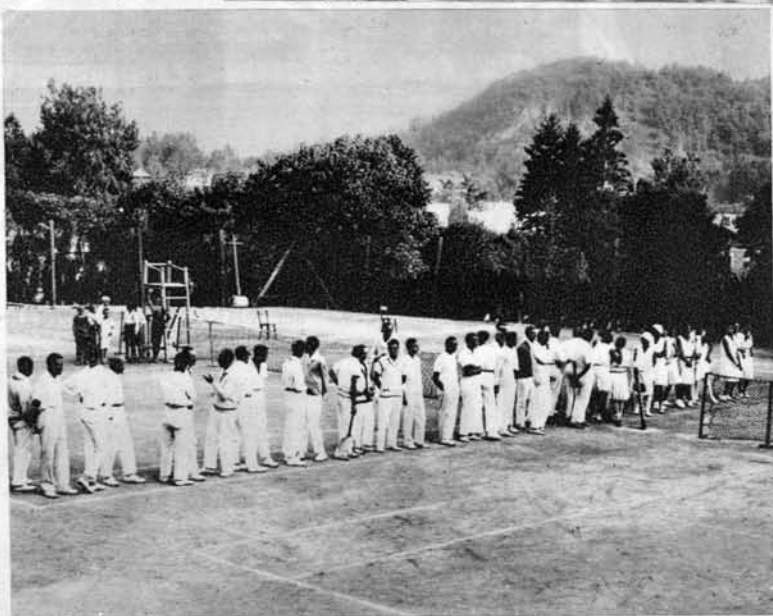
K današnji uganki: Zvezana veriga se prepleta v dvojnem krogu. Če začneš pravilno reševati, dobiš rešitev. Več pa že ne smem povedati. Za pravilno rešitev razpisujemo nagrade: I. šarabon: Gospodarska geografija in II. Burnett: Mali lord.

Rešitev »Vrstilne krožne križaljke« v »Ilustr. Slovencu« št. 32: 1-3 kri, 1-4 Krim, 2-4 Rim, 2-5 rima, 3-5 ima, 4-6 mat, 4-7 mati, 5-9 Atilo, 6-7 ti, 7-9 ilo, 8-10 los, 9-11 oša, 9-12 osat(d), 10-12 sad, 10-13 sada, 11-12 ad, 11-15 Ada, 11-14 Adam, 12-13 da, 12-14 dam, 12-15 damo, 15-15 amo, 14-16 mol, 14-1 molk, 17-19 aer, 18-19 er, 18-20 era, 18-21 erar, 19-20 Ra, 20-21 ar, 20-22 ara, 21-23 rad, 22-23 ad, 22-24 ada, 25-24 da, 25-26 Dana, 24-26 Ana, 24-27 anal, 25-30 naloga, 25-26 na, 27-29 log, 29-30 ga, 29-17 garda, 35-36 rdeč, 35-37 rdeča, 36-38 čas, 37-38 as, 37-39 asa, 38-39 sa, 38-40 san, 38-41 sani, 39-41 Ani, 40-41 ni, 40-42 nit, 40-43 niti, 42-43 ti, 42-46 Tilen, 43-44 il, 44-46 len, 44-47 lena, 45-46 en, 45-47 ena, 46-47 na, 46-48 nas, 47-48 as, 48-34 srd, 1-35 kar, 2-34 red, 3-35 ire, 4-36 mač, 5-37 ara, 6-38 sat (tas), 7-39 Ida, 8-40 lan, 9-41 oni, 10-42 sat, 11-43 ali, 12-44 dol, 13-45 age, 14-46 Man(n), 15-47 ora!, 16-48 lds. Vseh rešitev je prispelo 186. Za I. nagrado je bil izžreban: Koren Ivan, p. Turnišče, za II. nagrado pa: Kovačič Lojze, Zemun.

Sportni vestnik

Plavalne in skakalne tekme za drž. prvenstvo

V dneh 9., 10. in 11. avgusta so se vršile ob ogromni udeležbi tekmovalcev (zastopanih je bilo osem klubov iz vse države z okoli 400 tekmovalci) prvič v Ljubljani plavalne tekme za prvenstvo Jugoslavije. Prvenstvo države si je ponovno osvojil splitski »Jadran« s 351 točkami pred »Jugom« iz Dubrovnika, ki ima samo 207 točk, in Ilirijo, ki si je priborila brez waterpola 171 točk. Peto mesto ima »Primorje« s 63 točkami. Prvenstvo v vaterpolu si je z zmago 3:0 nad Jadranom osvojil »Jug«.

Skok Kordeliča, zopet-nega državnega prvaka.

S. V. mednar. tenis turnirja na Bledu

ko pričakujejo kraljico. Udeležili so se turnirja najboljši jugoslovanski, češki in avstrijski igralci. Avstrijci so odnesli vse zmage.

Skok Pretnarjeve naprej na glavo, ki si je osvojila prvo mesto v skokih dam s stolpa.

Car Berendej.

(Povest iz sibirskega pragozda.)

XVII. poglavje.

Vabílin si je pljusnil v kozarec arako — polovica se je razlila po mizi — in na mah je zvrnil kozarec v usta.

— Sam bi moral priti, če se je zanašal name! — je zahropel. — Namesto tega pa je poslal samo tebe? Kaka zver pa si ti? Ne dam! — in tako je lopnil s pestjo po mizi, da je štefan poskočil, kozarci pa so se kar zvrnili.

— Seveda, kakor mislite...

— Ne dam! Kaj pa mi češ?! Mar ne veš, kdo sem jaz! Car sem tu! Poklekni pred menoj, na tleh me prosil!

— To pa vendar ne gre, prosim vas! Samo pred Bogom pa pred starši, nas učijo, smemo poklekniti...

— Huš! — kakor prismojen je zatulil Vabílin. — Vse moraš po mojem storiti! Pleši, hudič, takoj mi pleši, sicer ti upihnem življenje.

Prijel je štefan za vrat. Vedenej Savič se ni ganil: — Nehajte, prosim: saj sem gost pri vas... še neverniki ničesar ne storijo gostom!

Vabílin je planil na noge in dvignil naglo štefan v zrak. Vedenej Savič še ni utegnil v obrambo dvigniti roke nad glavo, ko so prijeli štefan beli ženski prsti: gospodarju za hrbtom se je bilo pojavilo visoko pa zastavno dekle s črnimi, zraščeni obrvmi. Poslovodja se je takoj spomnil Petrá Mosejiča, kakršnen je bil v mladih letih, — bila mu je na las slična.

— Zopet razgrajaš?! — mu je zapretila z globokim glasom. — Ali si že pozabil, kaj se ti vselej prikaže?

Vabílin se je ozrl in roko povetil: ves je bil polit z arako, stala je v lužah po mizi in po tleh.

— Ali je že noč? — je plašno vprašal Vabílin.

— Ne, prosim, še dolgo imamo do noči... — se je oglasil Vedenej Savič: — poldne je šele minilo!

Petrá Mosejič se je potuhnil in pričel plašno gledati naokrog. Stal je in se zibal, kakor da bi po konopcu plesal, potem pa se je nenadno preko mize sklonil k Vedeneju Saviču, se prekrizal in mu nekaj z dvema prstoma otepel z ramena.

— Kaj pa ste zagledali, prosim, na meni? — je vprašal poslovodja, si pogledal pleče in potem, čez pleče, na hrbet.

— Hudiček je sedel, — je šepetaje tolmačil Vabílin; — glej ga, še eden leze...

Zdaj je poslovodja razumel, kaj vse to pomeni: mož se je zapil do pijanske blaznosti. — Nič se ne utrujajte! — je rekel: — ga bom že sam stresel; ali ne bi šli zdaj počivat?

— Pojdiva... — je reklo dekle.

Vabílin je zopet dvignil težki život, malo da ni padel, in odkrevsal proti vratom. Vedenej Savič ga je od druge strani prijel pod pazduho. V spalnici sta Petru Mosejiču pomagala v postelj, mu sezula škornje in odšla v drugo sobo.

— Ali so vam oče? — je tiho vprašal poslovodja.

Dekle je prikimalo.

Tudi Petrá Mosejič je bil nekoč lep mož, hčerka pa mu je zrastle naravnost krasotica! Strog izraz je imela, sicer pa je res bila kakor prelepa carična Vasilisa v pravljici: kot iz marmorja je bila izklesana. Nikoli še ni videl Vedenej Savič tako velikih in rjavih oči; kakor noč temni lasje so se ji ovijali okoli glave in bili spleteni v trdo kito.

— Ali se jim večkrat kaj sličnega pripeti? — je zopet vprašal poslovodja.

(Dalje prihodnjič.)